
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

קריאת טקסטים בדתות העולם - 24198

תאריך עדכון אחרון 30-08-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: מדע הדתות

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): עמיחי קליימר

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: amichai.clymer@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

קורס זה מהווה הזדמנות לקריאה מעמיקה של טקסטים מרכזיים ומכוננים ממסורות הדת המרכזיות בעולם. בקורס נעמיק את ההיכרות שלנו עם כתבים המשקפים אמונות, דעות ופרקטיקות פולחניות. כמו כן, נקיים דיון בסוגיות תיאורטיות והשוואתיות אשר עולות מן הקריאה, ונתנסה בכתיבה אקדמית מבוססת מקורות ראשוניים. הקורס מלווה את השיעורים: 'מבוא לדתות העולם: דתות העולם העתיק 24224'. 'מבוא לדתות העולם: יהדות, נצרות איסלאם 24231'.

מטרות הקורס:

מטרת הקורס היא להעצים את היכולות האקדמאיות של הסטודנטים בכמה וכמה מישורים, בדגש על: כתיבה וקריאה אקדמית וניתוח והשוואה של טקסטים ראשוניים. כמו כן, הקורס יעניק הכרות עם מושגים חשובים בחקר הדת ההשוואתי, ויכניס את הסטודנטים אל תוך העולם המסקרן של חקר הדתות. מטרה חשובה של קורס זה היא לפתח יכולת ביקורתית, ולנהל דיון על המקורות הראשוניים של דתות העולם.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

היכרות עם מגוון רחב של טקסטים ראשוניים ממסורות דתיות שונות ופיתוח יכולות ניתוח טקסטים באמצעות כלים תיאורטיים. כמו כן, הקניית מושגי יסוד בחקר הדת ההשוואתי.

דרישות נוכחות (%) :

100% (אלא אם כן התקבל אישור מיוחד)

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה ודיונים בכיתה. תרגילים. תרגילי בונוס. עבודת אמצע ועבודת סוף. פרזנטציה.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

רשימה מפורטת של תכנית הלימודים לסמסטר א' תינתן באתר המודל עם פתיחת הלימודים. רשימה מפורטת של תכנית הלימודים לסמסטר ב' תתעדכן לקראת פתיחת סמסטר ב'.

חומר חובה לקריאה:

להלן חומר קריאה חובה בקורס לסמסטר א' - דתות העולם העתיק. לקראת סמסטר ב' הסילבוס

יתעדכן בהתאם. לכל שיעור תהיה קריאת חובה בכתבי מקור. כמו כן, ייתכן וגם תהיה חובת קריאה של מאמר או קטע קצר מספר. במהלך הסמסטר ייתכן ויהיו שינויים בחומר המוצע לקריאה.

מצרים:

מקורות ראשוניים מתוך:

ישראלי, שלומית. המיתולוגיה המצרית. תל-אביב: מפה, 2005.

Faulkner, Raymond Oliver. *The Ancient Egyptian Coffin Texts*. Warminster [Eng: Aris & Phillips, 1973.

Foster, John Lawrence. *Ancient Egyptian Literature: An Anthology*. USA: University of Texas Press, 2001. <https://doi.org/10.7560/725263-034>

מקורות משניים:

Guilhou, Nadine. *Myth of the Heavenly Cow*. *UCLA Encyclopaedia of Egyptology*, 1(1). 2010. Retrieved from <https://escholarship.org/uc/item/2vh551hn>

מסופוטמיה:

מקורות ראשוניים מתוך:

ש' שפרה וי' וקליין, בימים הרחוקים ההם: אנתולוגיה משירת המזרח הקדום, תל אביב 1996.

מקורות משניים:

א"ו הורוויץ, "לדיוקנו של האל המסופוטמי", בתוך: אלי קדם: פוליתאיזם בארץ ישראל ושכנותיה מן האלף השני לפסה"נ ועד לתקופה המוסלמית (עורכים: מ' קיסטר, י' גייגר, נ' נאמן, ש' שקד; ירושלים: יד יצחק בן צבי, תשס"ח), עמ' 1-33.

Pingree, David. "Astrology". *Encyclopedia Britannica A* (1978): 219-223.

W.G. Lambert, "Myth and Ritual as Conceived by the Babylonians", *Journal of Semitic Studies* 13 (1968), pp. 104-112.

אוגרית (צפון כנען):

מקורות ראשוניים מתוך:

איילי-דרשן, נגה, דרשן, גיא. המיתולוגיה הכנענית. תל אביב: מפה, 2009.

Smith, Mark S., Greenstein, Edward L., Lewis, Theodore J., Marcus, David, and Parker, Simon B.. *Ugaritic Narrative Poetry*. *Writings from the Ancient World*; No. 9. Lat. Atlanta, Ga: Scholars Press, 1997.

מקורות משניים:

איילי-דרשן, נגה. ודורך על במתי ים: מלחמת אל הסער בים בספרות המזרח הקדום. ספרית האנציקלופדיה המקראית; מוסד ביאליק: ירושלים, 2016.

: א' גרייטשטיין, "הספרות האוגריתית", בתוך: ספרות המקרא, מבואות ומחקרים (עורכת: צ' טלשיר), ירושלים תשע"א, עמ' 495-521.

Ayali-Darshan, Noga. 'The Death of Mot and His Resurrection in the Light of Egyptian Sources'. *UF* 48 (2017/2019): 1-20. – בונס מאמר

Lam, Joseph. 'Visualizing 'Death' (Môtu) in the Ugaritic Texts'. In *Researching Metaphor in the Ancient Near East*, eds. Marta Pallavidini and Ludovico Portuese. Harrassowitz Verlag, (2020): 53-68. <https://doi.org/10.2307/j.ctv15vwk4r.7>

חומר לקריאה נוספת:

"יתכן והמקורות המוצעים כאן יינתנו כקריאת חובה במהלך הסמסטר. אם כן, הדבר יתעדכן במודל ובסילבוס כאן לקראת השיעורים.

מצרים:

- Assmann, Jan. *Death and Salvation in Ancient Egypt*. Cornell University Press, 2005.
- Hornung, Erik. *Conceptions of God in Ancient Egypt: The One and the Many*. Routledge and Kegan Paul, 1971.
- Te Velde, Herman. *Seth, God of Confusion: A Study of His Role in Egyptian Mythology and Religion*. Leiden: E.J. Brill, 1977.
- Herodotus, and G. C. Macaulay. *The History of Herodotus — Volume 1*. Translated by G. C. (George Campbell) Macaulay. Project Gutenberg, 2001.
- Scalf, Foy (ed.). *Book of the Dead, Becoming God in Ancient Egypt*. With new object photography by Kevin Bryce Lowry. Oriental Institute Museum Publications 39, Chicago: Chicago University, Oriental Institute Museum, 2017.

מסופוטמיה:

- Brown, David. "Astral Divination in the Context of Mesopotamian Divination, Medicine, Religion, Magic, Society, and Scholarship." *East Asian Science, Technology, and Medicine*, no. 25 (2006): 69-126. <http://www.jstor.org/stable/43150698>
- Rochberg, Francesca. *The Heavenly Writing: Divination, Horoscopy, and Astronomy in Mesopotamian Culture*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004.
- Reiner, Erica. "Astral Magic in Babylonia". *Transactions of the American Philosophical Society* 85, no. 4 (1995): i-150. <https://doi.org/10.2307/1006642>
- Koch, Ulla Susanne. *Mesopotamian Astrology: an Introduction to Babylonian and Assyrian Celestial Divination*. Copenhagen: The Carsten Niebuhr Institute of Near Eastern Studies, Museum Tusculanum Press, University of Copenhagen, 1995.
- Maul, Stefan M., Brian McNeil, and Alexander Johannes Edmonds. *The Art of Divination in the Ancient Near East: Reading the Signs of Heaven and Earth*. Translated by Brian McNeil and Alexander Johannes Edmonds. Waco, Texas: Baylor University Press, 2018.

אוגרית (צפון כנען):

- Cassuto, Umberto. 'Baal and Mot in the Ugaritic Texts'. *Israel Exploration Journal* 12, no. 2 (1962): 77-86. <http://www.jstor.org/stable/27924890>
- Van der Toorn, Karel, and Becking, Bob. *Dictionary of Deities and Demons in the Bible (DDD)*. 2nd Extensively Rev. ed. Leiden: E. J. Brill, 1999.
- Walls, Neal H.. *The Goddess Anat in Ugaritic Myth*. Society of Biblical Literature Dissertation Series 135. Atlanta: Scholars Press, 1992.
- Kapellrud, Arvid S.. 'The Violent Goddess: Anat in the Ras Shamra Texts'. *Scandinavian University Books*. Oslo: Universitetsforlaget, 1969.
- Kapellrud, Arvid S.. 'Baal and Mot in the Ugaritic Texts'. *Israel Exploration Journal* 13, no. 2 (1963): 127-129.

Tazawa, Keiko. *Syro-Palestinian Deities in New Kingdom Egypt: The Hermeneutics of Their Existence*. BAR International Series; 1965. Lat. Oxford: Archaeopress, 2009.

Wyatt, Nicholas. *There's Such Divinity Doth Hedge a King: Selected Essays of Nicolas Wyatt on Royal Ideology in Ugaritic and Old Testament Literature*. Society for Old Testament Study Monographs. Lat. Aldershot: Ashgate, 2005.

מרכיבי הציון הסופי :

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 30 %

השתתפות פעילה / עבודת צוות 10 %

מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
50 %

מצגת / הצגת פוסטר / הרצאה 10 %

מידע נוסף / הערות:

לכל שאלה בקשר לקורס ניתן לפנות אלי - il.ac.huji.mail@clymer.amichai